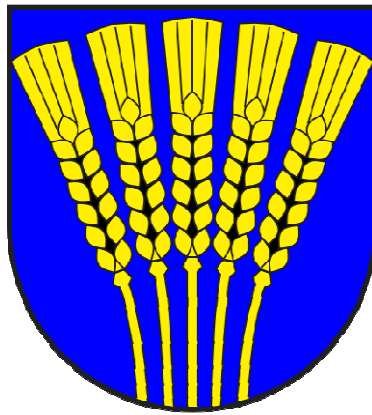

VSCHINAUNCHA DA S-CHANF

UORDEN

da pasculs ed alps

Uorden da pasculs ed alps

I. Disposiziuns generelas

Art. 1

Pasculs ed alps da la vschinauncha da S-chanf sun possess da la corporaziun vschinela e da la vschinauncha politica. Stallas e tegias appartegnan a la vschinauncha politica.

Possess

Art. 2

La survagliaunza dals pasculs e da las alps suottasto al cussagl cumünel chi vain rapreschanto dal depüto respunsabel.

Survagliaunza

Art. 3

Mincha abitant da S-chanf e filielas ho il dret da stadager sia muaglia tenor art. 31 da la ledscha chantunela da vschinaunchas.

Dret da stadageda

Cundiziun es cha tâlas bes-chas sajan gnidas invernedas cun pevel racolt sün bains dal territori cumünel upür sün bains piglios a fit our d'vschinauncha. Per fer adöver da quists drets velan las prescripziuns chantunelas regard il domicil agricul.

Muaglia cumpreda tiers düraunt l'inviern chi nu rimplazza muaglia invernedada po gnir stadageda cunter üna suprataxa.

Per mincha muagl chi ho pasculo trais dis sün pascul cumünel ho da gnir pajo la taxa d'ervedi e pastradüra intera.

Mincha proprietari da muaglia chi desista da stadager quella süls pasculs publics es in oblig d'annunzcher quetaunt als chos d'alp fin il pü tard als 31 december. Dal mumaint ch'ün nu stadagescha pü sia muaglia süls pasculs publics vain el exclus dal dret da stadageda per la düreda da 3 ans.

Art. 4

Üna vacheda es eguela ad 1 vacha, 1 trimma, 1 chavagl, 2 mujas, 3 vdels, 8 bês-chs u chevras.

Vachedas

Art. 5

Fintaunt cha la muagl'indigena tendscha per ütiliser ils pasculs chasauns sufficiaintamaing es scumando da pasculer tâls pasculs cun muagl'estra. Las vachedas chi surpassan il bsögn da la vschinauncha paun gnir druedas primariamaing per muaglia e bês-cha invernedada a S-chanf cun pevel d'utrô ed in seguonda lingia per muagl'estra. Per muagl'estra düra

Muagl'estra

la stadageda inclus la pasculaziun da prümavaira e d'utuon maximel quatter e per bês-cha e chevras maximel tschinch mais.

Art. 6

Dispunited
dals pasculs
chasauns e
las alps

La vschinauncha metta a dispusiziun ils pasculs chasauns e las alps necessarias a la societad da pasculs ed alps da S-chanf e filielas.

Art. 7

Egen bsögn

A la vschinauncha vain reservo da nüzzer las alps in egna cumpetenzza u da fitter las alps ad oters interessents, scha las cumpagnias localas nu faun adöver da lur drets o nun accumulischian ils dovairs seguond quist uorden. Il cussagl cumünel regla e definescha l'adöver dals stabels düraunt e zieva il temp da l'alpageda, per exaimpel pel militer, per privats, eui. Traunter las alpagedas nu paun las alps gnir occupedas da la pastriglia.

In mincha alp stu esser aviert ün local scu refugi per cas da bsögn.

Art. 8

Mantegni-
maint

La vschinauncha es respunsabla pel mantegnimaint dals pasculs, stabels, provedimaints d'ova e per punts e vias. Per il mantegnimaint da saivs cumünelas metta la vschinauncha a dispusiziun il lainam.

II. Lezchas e dovairs da giodeders e da fittadins

Art. 9

Quels chi giodan l'usufrüt d'alps e pasculs haun da respetter seguaintas prescripziuns:

Cultivaziun
pascul

Cultivaziun dal pascul tenor art. 10 e meglioraziuns seguond progets u arcumandaziuns da perits.

Chargedada

La productivited da las alps es da mantegner in stadagiand muagl'estra. Las alps nu paun gnir surchargedas.

Reparaturas

Reparaturas pitschnas da chamannas ed alps, da mundschaduoiras ed oters indrizzs scu eir da saivs, vaun a charg dals fittadins.

Indrizzs novs in interess exclusiv dal fittadin vaun a sieu charg.

Alluntaner
singulas
bes-chas

Alluntaner singulas bes-chas es dovair dals fittadins; els sun eir oblios d'alluntaner bes-chas aggressivas da la scossa.

Alluntaner
bes-chas
peridas

Alluntaner bes-chas peridas e suotterrer bes-chas peridas sül lö tenor las prescripziuns chantunelas, suprasto als fittadins.

Laina d'arder

La vschinauncha metta a dispusiziun la laina d'arder chi vain assegnada dal silvicultur. La preparaziun e'l transport es dovair dals fittadins.

Il fittadins pisseran ad egens cuosts per la revisiun annuela obligatoria da moturs.

Revisiuns

Las glistas da chargeda, da la lavur cumöna e da la lavur d'alp prasteda ed ils quints per acquisti sun da surder a la vschinauncha.

Oters dovairs

Ad es da mner inventar da la mobiglia, indrizs ed urdegns da la vschinauncha.

Art. 10

Il pasculs chasauns haun da gnir mantgnieus e cultivos in prastand lavur cumöna. La lavur cumöna consista da lavur da prümavaira e d'utuon. Il pasculs vegnan cunagieus ed amegldros. Mincha paor ho da praster ün di da lavur (8 uras).

Lavur cumöna

A renitents vain do quint tenor tariffa da la vschinauncha da S-chanf.

Eir il possessuors da bês-cha, chevras, chavals, eui. haun da praster lavur cumöna, sch'els faun adöver dals pasculs chasauns. La controlla e survagliaunza da la lavur cumöna es dovair dal depüto respunsabel.

Art. 11

Las alps e'ls pasculs haun da gnir mantgnieus in prastand lavur d'alp. La lavur d'alp consista da lavur da prümavaira e d'utuon. Il pasculs vegnan cunagieus, biagios ed amegldros. Mincha alpagiant ho da praster per mincha vacheda duos uras lavur d'alp gratuita.

Lavur d'alp

Eir possessuors da bês-cha, chevras, chavals, eui. haun da praster lavur d'alp, sch'els faun adöver da têlas.

La controlla e survagliaunza da la lavur d'alp es dovair dal depüto respunsabel.

III. Descripziun dals pasculs e taxas

Art. 12

Il pascul a S-chanf es il seguaint: Quedras e Laret fin tal suolch da Prospiz cumprais il plaun sur il Plaun Prospiz, Tschessa Granda, our a God-Arschaidas, Spinatsch, serragl Straglia da Bouvs, Flin Sur e Flin Suot, il Plaun Briatscha, Bos-chetta Plauna e da la punt Varusch zieva la via da Blais sü fin tar la via da Tscheppa Verda Suot e da lo in lingia dretta aint sur il pros vers la via d'Immez e suot quella aint il laviners fin val Chanel.

Cunfins dals pasculs chasauns

Il pascul a Cinuos-chel es da Plaun Grand aint fin süsom il Chaunt Tulait, suot il pros our e da lo sü Plaun Bel fin tal Nandet cumprais Raspaunas e da lo seguind la scumandeda da Murtèr fin las Prasüras ed inavous seguind il cunfin dals pros fin giò Sur il Chaunt.

Il pascul chasaun in val Punt'Ota es il seguaint: dal cunfin dal God Arsüras zieva l'ova da Punt'Ota aint fin l'otezza dal crappun sur via, dadains la villa Erica, e da lo dret sü fin süil fil da Murtèr ed inour fin tar la

crusch dal Munt Murtèr e zieva l'ova da l'Aqualitsch giò fin tar la via d'alp ed inavous fin las Prasüras. Vidvart l'En es pascul da Val Flin fin Sur En Dadour.

Il pascul a Chapella, Susauna e'l bain Chapella es il seguaint: dal spartavias Aransun suot la via da Murtèr aint fin la saiv Plazzöl e da l'otra vart dal Vallember da Punt da Splü insü fin l'ur dal god ed inour fin tar la via da Fullun e suot quella fin Val Müs-chaun. Da lo sur la viafier inavous sül Plaun da la Clüsa exceptuo ils pros dal bain Chapella.

Art. 13

Cunfin da las
alps

Chaschauna: 2 eivnas giò Schettas-Ertas sur via nouva d'alp e que dal Laviner da Tegiatscha sur la via nouva aint fin Fuschnas. Impü ils pros da la vart dretta da l'ova da Chaschauna ed a schnestra da medemma da la ruina da l'alp Tapp dret sü e ziev'il spih aint tuot la Val Chaschauna.

Chaschanella: Da la vart schnestra da l'ova da Chaschauna fin tar la ruina da l'alp Tapp e da lo dret sü e ziev'il spih aint tuot la Val Chaschanella. Duos eivnas ho quist'alp dret da pasculer giò Murtiröl-Drosa.

Vaüglia: 2 eivnas vi Schettas-Ertas da l'ova da Fuschnas inour suot la via nouva d'alp e tuot la Val Vaüglia fin al cunfin cun Vaüglia Sur.

Griatschouls: Da la Val Gianduns sur il pro da Laret inour ed ingiò fin Prospiz. Da lo in lingia dretta fin tal chamannin da God God e sur via da Sass Vilaun tuot il Munt Griatschouls fin Val Arpschella. Zieva la chargeda da las alps e fin tar la s-chargeda po il pascul chasaun da Laret a partir dal Plaun Suot insü, gnir ütiliso da l'alp Griatschouls scu pascul d'alp.

Pignaint: Dal Vallember sül spih dadour l'alp Funtauna in fatscha a l'ova dal S-chaletta inua es ün term. Da quist inour fin Punt da Splü. A schnestra dal term Runandigl in fatscha a l'alp Pignaint inour fin Plazzöl e'l Munt Murtèr.

Punt'Ota: La vart dretta da la val Punt'Ota a partir dal Crappun, dadains la villa Erica, insü fin sül fil ed ingiò fin tar l'ova e zieva quella fin aintasom ils lejs.

Blais: Da süsom il chaunt da las Plattas inour suot la via d'alp ed inavaunt zieva la semda fin sül Munt Flin. Inaint da suot il Plaun da l'alp in lingia orizzontela süsom god fin Val Chanel cun tuot il Munt Blais.

Art. 14

Drets da
sceda da naiv

Chaschauna, Chaschanella e Vaüglia.
Schettas-Ertas, Murtiröl-Drosa e Spinatsch.
Las cumpagnias s'abinan traunter dad ellas.

Griatschouls: Da Prospiz giò vers las Arschaidas.

Punt'Ota: Giò las Prasüras.

Blais: Giò'ls laviners da Varusch-Channels.

Art. 15

La chargeda maximela per mincha alp importa:

Chargeda
maximela per
minch'alp

Alp Chaschauna	155 vachedas
Alp Chaschanella	95 vachedas
Alp Vaüglia	70 vachedas
Alp Griatschouls	125 vachedas
Alp Pignaint cul Murtèr	85 vachedas
Alp Punt'Ota	40 vachedas
Alp Blais	40 vachedas

Chi chi surpassa il cunfin da la chargeda peja per vacheda üna multa chi vain fixeda dal cussagl cumünel.

Art. 16

Sül territori da la vschinauncha da S-chanf nu paun gnir erettas üngünas saivs cun fil spinus.

Saivs da filfier
cun spinas
Chürer suot
pesters u saivs

Düraunt tuot il temp da pasculaziun paun ils pasculs be gnir pasculos suot pastriglia u dadains saivs. Quistas staun esser controlledas sufficiainta-maing. Tuot ils fils da saivs electricas staun gnir alluntanos düraunt l'inviern.

Sün pascul ed oter terrain cumünel nu paun gnir fats mantuns da grascha.

Mantuns da
grascha

In gods na assegnos scu pasculs es scumandeda tuotta pasculaziun. Excepziuns paun gnir acconsentidas dal cussagl cumünel cun perincletta dal servezzan forestel.

Protecziun
cunter dans

Art. 17

Scu indemniz per la giodida da las alps e dals pasculs inchascha la vschinauncha taxas per alpager ed ervedis a norma da la glista da stadageda.

Taxas

Vschins domicilios giodan tenor art. 33 al. 2 da la ledscha chantunela da vschinaunchas 25% rebass sün tuot las taxas. Tuottas taxas e suprataxas tenor quist uorden fixa il cussagl cumünel.

IV. Dovairs dal depüto

Art. 18

Il depüto ho sper sias incumbenzas principelas tenor tschantamaints auncha ils seguaints dovairs:

- Da suottametter al cussagl cumünel las lavuors per amegldrer ils pasculs da las alps e per mantegner ils stabels tenor las propostas dals chos d'alp.
- El maina la controlla da las alpagedas.
- Da fer minch'an dalum zieva la s-chargedada ün'inspecziun oculera da las alps e relater in che stedi cha quellas as rechattan.
- Da pisserer cha'ls fittadins laschan inavous a la s-chargedada ün quantum abundant laina dad arder fatta sü.
- El es respunsabel per las clevs da las alps.

V. Disposiziuns finelas

Art. 19

Disposiziuns
penelas

Cuntravenziuns a quist uorden commissas cun intenziun u per negligenza vegnan chastiedas dal cussagl cumünel cun imports fin fr. 2'000.00 ed indemniz dal dan chaschuno.

Art. 20

Entreda in
vigur

Quist uorden da pasculs ed alps rimplazza l'uorden dals 13 november 1998.

El es gnieu approuvo da la radunanza cumünela dals 16.01.2003 ed es gnieu miss in vigur süls 01.01.2003.

S-chanf, 17.01.2003

Vschinauncha S-chanf

Il president:

Duri Campell

L'actuar:

Rudolf Camichel

